

Algemene reactie LTO op voornemen verlenging periode legaliseren PAS-melders

In vervolg op de memo 'Legaliseren PAS melders; generieke vrijstelling of vergunningplicht' is een nadere toelichting eigenlijk overbodig, omdat hier alles in staat wat Rijksoverheid heeft nagelaten te doen:

- Legalisatie PAS melders door de Minister in vervolg op toenmalig art. 1.13a lid 2 (en nu art. 22.21 Omgevingswet).
- Actie na klemmende beroep landbouwpartijen om haast te maken
- Werk maken van invullen additionaliteit in vervolg op advies van landsadvocaat om onder voorwaarde van invullen additionaliteit een generieke vrijstelling te verlenen
- Vrijzetten stikstofopbrengst vanuit LBV/ LBV+ en andere opkoopregelingen (zie punt 10 memo) en deze opbrengst transparant verankeren. NB Onbekend is waar opbrengst is gebleven.
- Effectuering van dat elke legalisatie van een PAS melder ten goede komt aan de natuur (punt 11 memo).
- Invulling van hoe verslechtering natuur geïnterpreteerd wordt (zie punt 14 memo). NB frustratie door het strikte 'one-out, all-out' principe

Commentaar op Memorie van Toelichting, concept 20 december 2024

P1: → Het was chique geweest hier ook en passant de positie van interimmers en vrijgestelden te benoemen en dat deze in deze MvT en aanpassing wet buiten beschouwing blijft, maar dat hier wel een dure plicht op rust.

P2: → Vermeld is dat alle bronmaatregelen van het legalisatieprogramma uitgevoerd zijn. Is dat zo en wat is de opbrengst daarvan?

Maar hiernaast: wat is de opbrengst van opkoopregelingen (LBV+ en LBV, vervallen derogatie, stoppen bedrijven ivm geen opvolging? PS Veel boeren zijn inmiddels gestopt.

Afgesproken is dat de opbrengst van de LBV + en LBV met prioriteit naar de PAS melders gaat. Welk deel wordt gereserveerd van de opbrengst van LBV + en LBV gaat naar de PAS melders. Inzicht ontbreekt. Ons inziens is dat inzicht noodzakelijk om af te kunnen zien van handhaving.

Het SSRS is niet inzichtelijk, hoeveel ruimte er nu in zit voor PAS melders waar het voor gereserveerd wordt.

Op pagina 2 staat dat stikstof een belangrijke drukfactor is. Graag de toevoeging dat voor het invullen van additionaliteitstoets nodig is dat er een structurele daling van stikstof nodig is en dat het niet noodzakelijk is om aan de KDW te voldoen.

Onder 2.1 staat vermeld dat 'nog niet alle gemelde PAS-projecten zijn gelegaliseerd en nog niet alle PAS-meldingen zijn geverifieerd'.

→ Graag toelichten wat PAS projecten zijn en hoeveel dit er zijn. Zo ook welke PAS meldingen zijn afgewezen en weten betrokkenen dit en wat is hun juridische status nu? Zijn de nog in werking zijnde bedrijven vanuit deze groep afvallers nu interimmers geworden of onterecht in werking zonder vergunning, maar dan wel 'buiten hun schuld' om?

Op pagina 2 onderaan wordt de eerste keer de maatwerk aanpak genoemd. Maar de maatwerk aanpak heeft geen zin, als additionaliteit niet is ingevuld want er kan niet extern of intern gesaldeerd worden. De Rijksoverheid, moet ism de provincies invulling geven aan

passende maatregelen, zodat voldaan wordt aan additionaliteitsvereiste. Zolang dit nagelaten wordt te doen, is er geen perspectief voor legalisatie.

P3: Onder 2.2 staat dat verlenging legalisatietermijn nodig is om zicht te houden op legalisatie en nodig is om een handhavingsverzoek te weerleggen.

→ Dit moet echt nader gemotiveerd worden, want LTO beoordeeld de situatie juist anders: door de verlenging is zicht op legalisatie uit beeld, omdat niets in de memo, noch in de brief van de minister grond geeft aan de veronderstelling dat legalisatie wordt gerealiseerd. Bovendien door de uitspraak van Raad van State in de zaak Rendac / Amercentrale wordt eens te meer duidelijk dat ook intern salderen niet meer zonder vergunning kan en er een nieuwe groep 'PAS melders' (bedrijven met een positieve weigering of een rechtsoordeel) zich aandient.

Op dezelfde pagina en paragraaf onder de tweede alinea staat dat MvT dat het Rijk waar mogelijk wil af zien van handhaving. Dat is ons te vaag en het risico te groot dat er niet afgezien wordt van handhaving. We vragen om deze passage te schrappen.

Op de tweede alinea onder paragraaf 2.2 wordt gesproken over aanvullende maatregelen om af te zien van handhaven en legaliseren. In onze kan met een gedeelte van de opbrengst van LBV + en LBV het overgrote deel van de PAS melders gelegaliseerd worden. Wanneer komt het inzicht hoe groot de opbrengst is van LBV+ en LBV en welk deel gereserveerd wordt voor de PAS melders ?

Ten aanzien van stikstof zijn er in onze ogen geen aanvullende maatregelen nodig om de PAS melders te legaliseren (zeker niet als de opbrengst van de LBV en LBV+ niet inzichtelijk is) Zoals de rechter bij de A12/A15 en het GOL heeft uitgesproken moet een structurele daling zijn verzekerd. De recente ramingen van het PBL (december 2024) geven aan dat dit inmiddels is verzekerd.

P4: Gesteld wordt dat handhaving afgehouden kan worden door inzet van stikstofruimte vanuit SSRS ten goede van een parkeerstand van stikstofruimte (SPIN) en niet voor vergunningverlening. Wat wordt er mee bedoeld ? Ook als de PAS melder voorlopig niet gelegaliseerd kan worden vanwege additionaliteit, moet de stikstofruimte gereserveerd blijven om af te kunnen zien van handhaving. Dus de enige nuttige besteding van de ruimte is dus om af te zien van handhaving.

→ Dit wordt wel heel erg ingewikkeld. Wordt deze ruimte nu uit het SSRS in een 'niemandsland' geplaatst tussen enerzijds mitigerende inzet en anderzijds natuur? Dit is toch bureaucratie ten top? In welk land zijn we terechtgekomen als we enerzijds weten dat PAS-melders al in AERIUS zitten en dat elke legalisatie van een PAS-melder door inzet van stikstofruimte vanuit SSRS winst voor de natuur betekent en dat er nu een extra categorie bedacht wordt om handhaving af te houden? Welk redelijk doel, anders dan een juridisch gogme, wordt hiermee gediend?

Maatwerkaanpak als gesteld onder 3. Dit word gezien als het ei van columbus om legalisatie te bespoedigen. Met de recente uitspraak van Raad van State over intern salderen is de maatwerk aanpak failliet. Dit kan niet meer.

En afhandeling schadevergoedingen door zaakbegeleiders.

→ Vwb de schadevergoedingen kunnen we voorstellen dat de aanpak met zaakbegeleiders passend is, maar we zien geen enkel aanknopingspunt voor legalisatie. Die taak ligt niet

door de verantwoordelijkheid van de minister af te schuiven naar ondernemers; die taak om een juridische grond voor legalisatie vast te stellen ligt bij de minister.

Pagina 4 tweede alinea wordt de verantwoordelijkheid voor het legaliseren van de PAS melder verschoven van het Rijk naar de PAS melder zelf. Het Rijk is en blijft verantwoordelijk en niemand anders.

P.5 Onder 4. Handhaving. Gesteld wordt dat door de verlenging van de legalisatieperiode vast te leggen in de wet argument is om af te zien van handhaving.

→ Dat zal, maar de vraag is of dit juridisch stand houdt en wat is plan B als de rechter hier een streep door trekt? De minister moet nu voor 28 februari zorgdragen voor een deugdelijke robuuste regeling met zicht (!) op legalisatie. Zolang dat zicht op legalisatie er niet is, heeft de rechter geen aanknopingspunt om handhavingsverzoeken naast zich neer te leggen.

P5. Onder 5 Rechtsbescherming wordt gesteld dat de verlenging geen rechtgevolgen kent voor burgers en ook bestuursorganen geen bevoegdheid geeft voor besluiten met rechtgevolgen. De rechtsgevolgen zijn er wel. Uitstel van legalisatie leidt tot extra schade. Het jarenlang niet kunnen investeren omdat ze illegaal zijn en geen bank diepte-investeringen financiert leidt tot schade

Ook als er extra maatregelen genomen moeten worden om PAS melders te legaliseren leidt tot schade voor betreffende actoren die het betreft.

→ En wat als een verzoek om handhaving niet terzijde gelegd kan worden omdat de Minister geen perspectief voor legalisatie geeft?

P.6 Onder 6. Effecten worden enkele effecten benoemd. Voor overheden wordt vooral een administratief effect benoemd: nog beter best doen om ruimte vast te leggen in SSRS en SPIN en dat er gepraat gaat worden met PAS-melders via zaakbegeleiders.

→ Dat laatste is natuurlijk geen effect.

P.6 onder 6. Onderkend wordt dat er effecten zijn voor 'initiatiefnemers van PAS projecten, voor wie er nog geen oplossing is'. De onzekerheid duurt voort. Echter als positief punt wordt gekenmerkt dat de overheid zijn handen er niet vanaf trekt, maar de verplichting om te legaliseren laat voortduren.

→ net zoiets als wat de vorige minister zei over het legaliseren: 'de hoogste prioriteit'. Dat kun je één keer zeggen, misschien 2 keer, maar na meerdere herhalen wordt het een stopwoord om te zeggen dat er waarschijnlijk niets gaat gebeuren.

→ dat de onzekerheid voortduurt is zeker. Bedrijven verkeren niet alleen in onzekerheid: ze kunnen niks. Niet investeren, dus eigenlijk maakt de Nederlandse overheid het voortbestaan in ondernemen onmogelijk.

P.6 onder 6. Gesteld wordt dat voor het publiek er ook een effect is, omdat er niet gehandhaafd gaat worden zolang de legalisatietermijn loopt. Maar zo wordt ook gesteld: publiek kan hoop putten omdat natuurbelang gewaarborgd is. Het is wel een heel erg smalle definitie van publiek, Het gaat vooral om organisaties die PAS melders procedures voeren met nauwelijks of geen achterban. Het brede publiek vindt waarschijnlijk oraal dat de overheid hier in gebreke is gebleven.

→ Het is maar zeer de vraag of afgezien kan worden van handhaving. Los daarvan: hoe wordt het natuurbelang gewaarborgd?